

Tämänhetkiset paikalliset osuudet kirjattu mustalla fontilla, ehdotetut muutokset punaisella ja poistettaviksi ehdotetut yliviivattu

Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta

1.2 Paikallisen opetussuunnitelman laatimista ohjaavat periaatteet

Lapuan kaupungissa tehdään kaikille kouluille yksi yhteinen opetussuunnitelma, jota **täsmennetään tarvittavin osin koulukohtaisesti lukuvuosisuunnitelmassa.**

1.2.2 Opetussuunnitelmaa täydentävät suunnitelmat ja ohjelmat

Lapuan kaupungin opetussuunnitelmaa täydentävät seuraavat suunnitelmat:
Kaupungin strategia

- **Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma**
- Tuen käsikirja
- Turvallisuussuunnitelma
- Aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- TVT – suunnitelma
- **Kulttuuriopetussuunnitelma**
- **Ohjaussuunnitelma**
- **Valinnaisainetarjotin**

2 Perusopetus yleissivistyksen perustana

2.2 Perusopetuksen arvoperusta

Maakunnalliset arvot ovat myös Lapuan perusopetuksen oppilaitosten arvoja. Lapualla arvotyöskentely on toteutettu maakunnallisen mallin mukaan yhteistyössä opetushenkilöstön, oppilaiden ja huoltajien kanssa.

Koulujen arvot ja toimintakulttuuri kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa ja päivitetään lukuvuosittain. Arvoja ja toimintakulttuuria pidetään koulun valitsemalla tavalla esillä. Niitä käsitellään vanhempainilloissa ja oppilaskunnassa. Toteutumista arvioidaan lukuvuoden päätteeksi. Rehtorit suunnittelevat arviointitapaa yhteisesti vuosittain.

2.5 Eteläpohjalainen kieliohjelma

Lapuan perusopetuksen kieliohjelma

Oppimäärä	Vuosi- ja viikkotunnit	Kieli	Lisätiedot
A-kieli A1	18	englanti	Kaikille yhteinen 1. vuosiluokalla alkava kieli.

B-kieli B1	7	ruotsi	Aloitetaan kaikille yhteisenä ja pakollisena kielenä perusopetuksen 6. vuosiluokalla
Valinnainen B-kieli B2	4	ranska saksa	Perusopetuksen 8. vuosiluokalla alkava ja 9. vuosiluokalla jatkuva valinnainen kieli

Pakollisen A-kielen, pakollisen B-kielen ja valinnaiskielen opetustunnit sisältyvät oppilaan vakiotuntimäärään. Perusopetuksen 8. vuosiluokalla alkava valinnaisen B-kielen opiskelu jatkuu 9. vuosiluokalla. B-kieli on valinnaisaine ja sisältyy oppilaan vakiotuntimäärään. Alkavan B2-kielen ryhmän vähimmäiskoko on harkinnanvarainen ja voi vaihdella lukuvuosittain. B2-kielen opiskelun aloittaneella oppilaalla on oikeus saada opetusta mainitun vaatimustason mukaisesti perusopetuksen loppuun saakka. Oppilaan tulee sitoutua kielen opiskeluun. Kielen opiskelun lopettaminen tai kielen vaihtaminen on mahdollista vain erittäin painavasta syystä. Lapuan kaupungin perusopetuksessa aloitettujen kielten opiskelua voi jatkaa oman kunnan lukiossa.

3 Perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

3.1 3.3 Tavoitteena laaja-alainen osaaminen

Lapualla laaja-alaisen osaamisen painotus ilmenee koulujen toimintakulttuureissa. Vuosittain koulu tai koulut yhdessä voivat korostaa myös yksittäistä laaja-alaisen osaamisen osa-aluetta. Suunnitelma, toteutuminen ja arviointi kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan.

3.5 Yrittäjämäinen toimintatapa

3.5.1 Yrittäjämäinen toimintatapa vuosiluokilla 1–9

Yrittäjämäinen toimintatapa otetaan huomioon kaikessa koulun toiminnassa ja kaikissa oppiaineissa.

4 Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

4.1 Toimintakulttuurin merkitys ja kehittäminen

Koulujen toimintakulttuuria rakennetaan arvojen kanssa rinnakkain. Toimintakulttuuria, oppimisympäristöjä ja työtapoja arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti eri toimijoiden yhteistyönä.

4.2 Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

4.2.1 Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä

Lapualainen koulu on oppiva yhteisö, jossa jokainen toimija kokee olonsa turvallisiksi ja hyväksytyksi. Koulussa viihdytään ja koetaan oppimisen iloa. Työrauha syntyy koko kouluyhteisön yhteistyönä ja jokainen on osaltaan vastuussa siitä.

4.2.2 Hyvinvointi ja turvallinen arki

Lapuan kouluille on laadittu yhteiset järjestyssäännöt. Koulut voivat täydentää järjestyssääntöjä tarvittaessa. Järjestyssäännöt kirjataan koulukohtaisesti lukuvuosisuunnitelmaan. Järjestyssääntöjen koulukohtaisissa täydennyksissä huomioidaan oppilaiden osallisuus.

4.2.3 Vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely

Avoin vuorovaikutus oppilaiden ja opetushenkilöstön kesken rohkaisee oppilaita osallistumaan koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun ja kehittämiseen.

4.4 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Koulut määrittelevät monialaiset oppimiskokonaisuudet tavoitteineen, sisältöineen ja toteutustapoineen sekä yhteistyötahoineen lukuvuosisuunnitelmissaan. Oppimiskokonaisuudet laaditaan oppimista eheyttäväksi ja ajankohtaisiksi ja huolehditaan siitä, että laaja-alaisen osaamisen teemat tulevat huomioituiksi ja kaikki oppiaineet ovat vuorollaan mukana. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien arviointi tapahtuu ko. oppiaineiden arvioinnin yhteydessä. Yrittäjämäinen toimintatapa ja oppilaiden osallisuus ovat tärkeä osa oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa.

5 Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen

Lapuan koulujen yhteisöllisen opiskeluhoillon tarkoituksena on hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä kasvun, oppimisen ja koulunkäynnin ongelmien ennaltaehkäisevä toiminta. Opetuksen järjestäjän opiskeluhoiltosuunnitelmassa kuvataan koulujen yhteiset käytänteet. Tavoitteita ja toimintamalleja täydennetään koulukohtaisesti lukuvuosisuunnitelmassa lukuvuosittain. Lukuvuosisuunnitelmassa määritellään tavoitteet, tehtävät, eri toimijoiden vastualueet, suunnittelu, tiedottaminen sekä kokoontuminen ja käytännöt. Oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen otetaan huomioon kaikissa yhteisöllisen opiskeluhoillon toiminna.

5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä

Poissaolojen ennalta ehkäiseminen, suunnitelmallinen seuraaminen ja poissaoloihin puuttuminen

Lapuan perusopetuksen kouluissa noudatetaan yhteistä poissaolomallia, jossa huomioidaan poissaolojen ehkäiseminen, seuranta, puuttumisen toimintatavat sekä vastuunjako ja yhteistyö huoltajien kanssa.

Koulun tasolla varmistetaan henkilöstön sekä oppilaiden ja huoltajien perehdytys toimintamalliin. Koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä kerää koulukohtaisesti tietoa poissaolomääristä sekä niistä seuranneista toimenpiteistä. Opiskeluhoitoryhmä hyödyntää keräämäänsä tietoa poissaolojen ennalta ehkäisemiseen ja varhaiseen puuttumiseen lukuvuoden aikana.

Kouluun kiinnittymistä, koululäsnäoloa ja vertaissuhteita tuetaan ja poissaoloja ennaltaehkäistään suunnitelmallisesti. Koulun toimintakulttuuria kehitetään edelleen yhteisölliseksi ja oppilaita osallistavaksi. Oppilaille luodaan vaikuttamisen mahdollisuuksia koulun arkeen niin oppimiseen kuin kouluhyvinvointiin liittyen. Kouluissa kiinnitetään huomioita oppilaiden ja aikuisten väliseen vuorovaikutukseen sekä harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja osana oppiaineiden sisältöjä. Tarvittaessa tunne- ja vuorovaikutustaitoja harjoitellaan osana oppimisen ja koulunkäynnin tuen interventioita. Erityistä huomiota oppilaiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin ja kouluun kiinnittymiseen kohdennetaan koulupolun nivelvaiheissa. Alakoulusta yläkouluun siirryttäessä mietitään opinto-ohjauksen, luokanvalvojuuden ja erilaisten ryhmäytymiskeinojen mahdollisuudet monipuolisesti ja yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Koulu kuvaa osallisuuden ja kouluun kiinnittymisen toimenpiteitä tarkemmin lukuvuosisuunnitelmassa osana yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä.

Perusopetuslain (628/1998, 477/2003) mukaan perusopetukseen osallistuvan oppilaan poissaoloja tulee seurata ja ilmoittaa luvattomista poissaoloista oppilaan huoltajalle.

- Opettajat merkitsevät poissaolot Wilmaan kyseisen oppitunnin aikana.
- Huoltajan tulee ilmoittaa lapsensa poissaolosta opettajalle tai luokanvalvojalle kouluun jo ensimmäisenä poissaolopäivänä.
- Mikäli kouluun ei ilmoiteta oppilaan poissaolosta tai oppilas on koulupäivän aikana ilmoittamatta pois yksittäisiä tunteja, luokanopettaja/ luokanvalvoja ottaa yhteyttä huoltajaan mahdollisimman nopeasti.
- Muuhun kuin sairauspoissaoloon koulusta tulee pyytää lupa. Enintään kolmen päivän poissaoloon luvan myöntää luokanopettaja/ luokanvalvoja, muutoin luvan myöntää koulun rehtori. Poissaoloon haetaan lupaa Wilman kaavakkeella.

- Luokanopettaja/luokanvalvoja seuraa oppilaiden poissaoloja viikoittain.
- Lisäksi kiinnitetään huomiota poissaoloja ennakoiviin indikaattoreihin ja näiden ilmetessä ollaan yhteydessä huoltajaan sekä matalalla kynnyksellä ohjataan opiskeluhuollon palveluiden piiriin tai tarvittaessa perustetaan monialainen asiantuntijaryhmä:
 - toistuvat hankaluudet kouluun lähtemisessä
 - vaikeus palata kouluun loman tai sairauspoissaolon jälkeen
 - lisääntynyt yhteydenpito kotiin koulupäivän aikana
 - myöhästelyjen lisääntyminen
 - poissaolot yksittäisiltä tunneilta
 - yksittäiset toistuvat poissaolopäivät
 - keskeytyneet koulupäivät
 - luvattomat poissaolot
 - toistuvat läksyuhdukset
 - muutokset arvosanoissa
 - on läsnä, mutta ei osallistu työhön oppitunnilla
 - vaikeudet siirtyä tunnilta toiselle
 - toistuva halu poistua luokasta
 - vaikeudet kaverisuhteissa
 - yksinäisyys tai vetäytyminen
 - lisääntyneet psykosomaattiset oireet (mahakipu, päänsärky)
 - muutokset käyttäytymisessä ja mielialassa

Lapuan koulujen toimintamalli poissaoloihin puuttumiseksi perusopetuksessa (luvatun poissaolo, sairauspoissaolo ja muu huolestuttava poissaolo = mikä tahansa ennalta ilmoittamaton poissaolo)

Ennaltaehkäisevä toiminta	<p>Yhteisöllisen opiskeluhuollon keinoin lisätään oppilaiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.</p> <p>Sujuva yhteistyö kodin ja koulun välillä</p> <p>Oppilaiden läsnäoloa koulussa seurataan systemaattisesti ja jatkuvasti</p> <p>Opettajat merkitsevät poissaolot Wilmaan kyseisen oppitunnin aikana. Luokanopettaja/luokanvalvoja seuraa oppilaiden poissaoloja viikoittain.</p>
----------------------------------	---

<p>Huoli puheeksi</p>	<p>Oppilaan poissaoloista herää huoli kotona/koulussa.</p> <p>Luokanopettaja/luokanvalvoja keskustelee asiasta oppilaan kanssa ja on yhteydessä huoltajiin ja sopii mahdollisesta yhteydenotosta opiskeluhuollon työntekijään.</p> <p>Opettajalla on lain mukainen velvoite puuttua poissaoloihin, mikäli hänelle nousee asiasta huoli.</p> <p>Opiskeluhooltohenkilöstön konsultointi mahdollisimman matalalla kynnyksellä</p>
<p>Yli 2 viikon tuntimäärä lukukauden aikana</p>	<p>Selvitetään yhteydenotolla huoltajaan sekä keskustelulla oppilaan kanssa, onko oppimisvajetta syntynyt. Yhteydenotto kirjataan Wilmaan (Tukitoimet -> yhteydenotto huoltajaan).</p> <p>Jos oppimisvajetta on syntynyt, opettaja kutsuu koolle palaverin. Palaveri kokoaa yhteen ne toimijat, jotka oppilas ja hänen huoltajansa arvioivat tarpeelliseksi oppilaan koulunkäynnin tukemisessa. Pohditaan myös, ketkä muut toimijat voisivat tukea oppilasta. Palaveriin kutsutaan molemmat huoltajat. Palaveri kirjataan Wilmaan (Oppimissuunnitelma/HOJKS/Tukitoimet->tehostettu yhteistyö kodin ja koulun välillä).</p> <p>Jos poissaoloihin liittyy huoli, kutsutaan mukaan myös joku/jotkut oppilashuollon työntekijöistä. Tarvittaessa voidaan muodostaa monialainen asiantuntijaryhmä, joka sopii tukitoimista ja seurannasta yhdessä. Palaveri kirjataan Wilmaan (Opiskelijakohtainen muistio).</p> <p>Koulun tukitoimet mietitään. Tarvittaessa koulujen ulkopuolisten tahojen konsultaatiot.</p> <p>Tehdään perusteellinen kartoitus poissaolojen syistä ja kokonaistilanteesta (ISAP, SRAS-R). Sovitaan, kuka toimijoista tekee kartoituksen.</p>

<p>Yli 3 viikon tuntimäärä lukukauden aikana</p>	<p>Tarvittaessa kutsutaan mukaan koulun ulkopuolisia toimijoita monitoimijaiseen yhteistyöhön ja pohditaan puuttumisen keinoja. Kutsutaan lapsiperhepalveluiden/perhekeskuksen sosiaalityöntekijä mukaan tapaamiseen tarvittaessa.</p> <p>Sovitaan yhdessä, miten oppilaan tilanteen etenemistä seurataan ja kuka siitä miltäkin osin vastaa. Kirjataan Wilmaan (Opiskelijakohtainen muistio).</p> <p>Sovitaan myös seurantapalaverin ajankohta ja vastuuhenkilö oppilaan asioissa.</p> <p>Koulun tukitoimet mietitään. Koulun ulkopuolisten tahojen konsultaatio ja yhteistyö.</p> <p>Sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto harkittava.</p>
<p>Yli 4 viikon tuntimäärä lukukauden aikana</p>	<p>Mikäli tukitoimet ja seurantapalaverit eivät auta ja poissaoloja kaikesta huolimatta on jatkuvasti/runsaasti, tehdään ensisijaisesti sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto tai lastensuojeluilmoitus konsultaation pohjalta.</p> <p>Koulu on tässä vaiheessa selvittänyt poissaolojen syitä omalta osaltaan ja käyttänyt koulun tukitoimia monipuolisesti.</p> <p>Lastensuojeluilmoituksen pohjana on huoli poissaolojen aiheuttamasta syrjäytymisriskistä ja normaalin kehityksen ja koulunkäynnin vaarantumisesta. Ilmoituksessa mainitaan koulussa jo tehdyt kartoitukset, tukitoimet sekä huoltajien kanssa tehty yhteistyö.</p> <p>Sovitaan myös seurantapalaverin ajankohta ja vastuuhenkilö oppilaan asioissa.</p> <p>Tilannetta seurataan jatkuvasti ja säännöllisesti (kirjaukset Wilmaan, opiskelijakohtainen muistio).</p>

Mallin toimivuutta seurataan jatkuvasti ja siitä annetaan palautetta opetuksen järjestäjän opiskeluhuollon ohjausryhmälle. Kerätyn tiedon ja palautteen pohjalta opiskeluhuollon ohjausryhmä vastaa mallin kehittämistä edelleen.

5.2 Yhteistyö

Koulukohtainen työn- ja vastuunjako sekä muu käytännön toteutus täsmennetään lukuvuosittain koulun lukuvuosisuunnitelmassa. Lukuvuosisuunnitelman toteutumista arvioidaan vuosittain koulutasolla.

5.2.1 Oppilaiden osallisuus

Lapualaisen koulun arjen toiminnan ja järjestelyjen lähtökohtana on oppilaiden osallisuus ja kuulluksi tuleminen. Kokemuksia yhteistyöstä ja demokraattisesta toiminnasta saadaan omassa luokassa/opetusryhmässä, koulussa, lähiympäristössä ja verkostoissa. Oppilaat saavat vaikuttaa työskentelytapoihin ja oppimisympäristöihin tunti-ilanteissa sekä voivat tehdä aloitteita esimerkiksi kouluviihtyvyyden kehittämiseksi. Oppilaita myös kannustetaan hyödyntämään osallistumismahdollisuutensa. Lukuvuosisuunnitelmassa kuvataan, miten koulun tasolla huolehditaan oppilaiden osallisuuden toteutumisesta.

Oppilaskunnat tarjoavat hyvän mahdollisuuden toimia ja vaikuttaa oppilaita itseään koskevista asioista. Jokaisella koululla on sen oppilaista muodostuva oppilaskunta. Oppilaskunnan edustajisto valitaan vuosittain. Se kokoontuu säännöllisesti ja sen toiminta on suunnitelmallista. Oppilaskunta osallistuu koulun järjestyssääntöjen sekä vuosisuunnitelman laatimiseen ja arviointiin.

Kaupungin tasolla toimivat lasten parlamentti ja nuorisovaltuusto, jotka toiminnallaan edistävät lasten ja nuorten osallisuutta sekä vaikuttamisen keinoja.

5.2.2 Kodin ja koulun yhteistyö

Kodin ja koulun yhteistyön tavoite on oppimisen, terveen kasvun ja kehityksen tukeminen lapsen ja nuoren oppimispolun aikana. Aikuisten hyvä yhteistyö ja vuorovaikutus mallintaa oppilaille koulun toimintaa oppivana yhteisönä. Huoltajien osallisuus ja mahdollisuus olla mukana koulutyössä ja sen suunnittelussa sekä mahdollisuus tutustua koulun arkeen pyritään järjestämään monipuolisesti.

Yhteistyö vanhempien kanssa pyritään rakentamaan luottamukselliseksi vuorovaikutussuhteeksi ja kasvatuskumppanuudeksi ei vain oman opettajan, vaan koko kouluyhteisön aikuisten kanssa.

Yhteistyön muotoja ovat esimerkiksi

- vanhempainillat (vuosiluokka, koulu, koko perusopetus)
- henkilökohtaiset tapaamiset
- kodin ja koulun päivä
- avoimet ovet
- huoltaja oppilaana –päivä
- koulun juhlat ja teemapäivät
- retki- ja leirikoulutoiminta
- vanhempaintoimikuntien ja –yhdistysten toiminta

Kodin ja koulun yhteistyön keskeiset tavoitteet ja järjestämiskäytännöt kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa.

5.2.3 Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa

Yläkoulussa tukioppilastoiminnan tavoite on koulun hyvän ilmapiirin ylläpito, turvallisuuden lisääminen ja kiusaamisen ehkäisy sekä vaihtelun ja virkistykseen tuominen koulutyöhön. Tukioppilaat saavat tehtävänsä koulutuksen tukioppilastaan peruskoulutuksessa, joka on kahdeksannella luokalla valittava valinnaisaine. Tukioppilaskoulutukseen otetaan mukaan kaikki halukkaat. Yhdeksännellä vuosiluokalla toimivat tukioppilaat valitaan tukioppilaskoulutuksen käyneiden oppilaiden joukosta hakemusten perusteella.

Alakouluissa voidaan järjestää kummiluokka- ja kummioppilastoimintaa. Kummitoiminnassa pyritään luomaan jatkumo pienempien ja isompien oppilaiden väliselle vuorovaikutukselle ja siten lisätään koulun yhteisöllisyyttä ja kouluviihtyvyyttä. Toiminta voidaan organisoida esimerkiksi niin, että neljäsluokkalaisten toimivat eskareiden kummeina. Kummisuhde jatkuu viidesluokkalaisten ja ekaluokkalaisten sekä edelleen kuudesluokkalaisten ja kakkosluokkalaisten välillä.

Lapuan peruskoulut tekevät yhteistyötä myös keskenään, varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen, toisen asteen oppilaitosten, kaupungin muiden yksiköiden ja hallintokuntien sekä kolmannen sektorin toimijoiden ja yritysten kanssa.

Yhteistyömuotoja ovat esimerkiksi

- koulujen yhteiset kulttuuri- ja liikuntatapahtumat
- TET –jaksot ja muut yritysvierailut
- yhteistyö seurakuntien kanssa
- kerhotoiminta
- tilojen käyttö
- yhteiset tapahtumat

5.3 Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Lapuan perusopetuksen kouluilla toteutetaan yhteisiä toimintamalleja kasvatuskeskustelujen ja kurinpitomenettelyjen toteuttamisessa. Toimintamalleja on tarkennettu Tuen käsikirjassa.

Koulun rehtori vastaa henkilökunnan perehdyttämisestä ja osaamisen varmistamisesta kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä. Menettelytavoista, järjestyssäännöistä sekä laissa säädetyistä kurinpidollisista

keinoista tiedotetaan koulujen vanhempainilloissa, lukuvuosiedotteissa ja/tai koulujen verkkosivuilla. Kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käytännön toteutumista ja vaikuttavuutta arvioidaan osana koulujen yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä.

Lievemmissä kurinpitoa ja ohjausta vaativissa tilanteissa ensisijainen toimintamalli on keskustelu oppilaan ja tilanteessa mukana olleen opettajan välillä. Toistuvissa ja/tai vakavissa järjestyssääntörikköissä toteutetaan kasvatuskeskustelu-mallia (KAKE).

Lapuan perusopetuksessa jokaisen kasvatuskeskustelun aikana pyritään olemaan yhteydessä huoltajaan puhelimitse. Toistuvissa rikkeissä kolmannella kerralla huoltaja pyydetään mukaan koululle oppilaan kanssa pidettävään kasvatuskeskusteluun. Kasvatuskeskusteluissa lähestytään selvitettävää asiaa ratkaisukeskeisesti yhdessä oppilaan kanssa, jolloin oppilas tulee kuulluksi. Mikäli oppilas toistuvasti rikkoo koulun järjestyssääntöjä eivätkä pidetyt kasvatuskeskustelut vaikuta hänen käyttökseen, otetaan käyttöön perusopetuslain 36§:n mukaisia kurinpidollisia toimia tapauskohtaisesti.

Kasvatuskeskustelut kirjataan **Wilmaan**. Kasvatuskeskustelumenetelmän (KAKE) mukaisesta keskustelusta ilmoitetaan huoltajalle.

5.4 Opetuksen järjestämistapoja

5.4.1 Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu

Eri oppiaineissa opinnoissa voidaan yksittäisten oppilaiden osalta edetä vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijasta kunkin oppilaan oman opinto-ohjelman mukaisesti. Opintokokonaisuudet määrittävät maakunnallisessa opetussuunnitelmassa oppiainekohtaisesti painotettujen oppisisältöjen mukaan. Oppimissuunnitelmassa määritellään tuntijako, opetuksen tavoitteet ja sisällöt, pakolliset oppimiskokonaisuudet, valinnaiset aineet sekä seuranta ja arviointi.

Joustavan esi- ja alkuopetuksen käytänteet lisäävät yhteistyötä 0.-2.-luokkalaisten välillä. Joustavan esi- ja alkuopetuksen ryhmissä myös koko ryhmä voi opiskella vuosiluokkiin sitomattomasti. Tällöin oppilaille laaditaan oppimissuunnitelmat, joihin on kirjattu tuntijako, opetuksen tavoitteet ja sisällöt, pakolliset oppimiskokonaisuudet, valinnaiset aineet sekä seuranta ja arviointi. Toteuttaminen kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan.

5.4.2 Yhdysluokkaopetus

Lapuan kouluissa opetus voidaan järjestää sekä vuosiluokkien että yhdysluokkien mukaisissa opetusryhmissä. Pääsääntöisesti yhdysluokat ovat

muotoa 1.-2., 3.-4. ja 5.-6., mutta oppilasmäärän pienuuden vuoksi tai pedagogisista syistä opetusryhmiä voidaan muodostaa toisinkin.

Vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokille maakunnallisen tuntijaon mukaan. Opetus yhdysluokassa voidaan toteuttaa joko vuosiluokkien mukaisesti tai osittain vuorokurssiperiaatetta noudattaen. Vuorokurssiperiaatteen mukaisesti opiskeltaessa parillisiin vuosiin päättyvinä lukuvuosina luetaan parillista vuorokurssia. Käytännön toteutus täsmennetään lukuvuosittain koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

5.4.3 Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Lapuan kouluissa etäyhteyksiä hyödynnetään tarvittaessa katsomusaineiden opetuksessa maakunnallisen opetussuunnitelman mukaisesti sekä yksittäisissä tapauksissa osana opetuksen järjestämistä.

5.4.4 Joustava perusopetus

Lapuan yläkoulussa voidaan tarjota joustavaa perusopetusta vuosiluokilla 7-9. Ryhmän perustamisesta ja ikäkausittaisesta muodostamisesta päätetään lukuvuosittain. JOPO-toiminnan periaatteet, yhteistyö, vastuut, työnjako ja arviointi kuvataan lukukausittain lukuvuosisuunnitelmassa. Koulun ulkopuolella tapahtuva opiskelu (työpaikkaopiskelu, koulutuskokeilut sekä tutustumiset jatko-opintopaikkoihin) on olennainen osa JOPO-opiskelua.

Opiskelu toteutetaan ja arvioidaan yleisopetuksen oppisisältöjen mukaisesti pääosin pienryhmämuotoisesti. Opetusta voidaan tarvittaessa antaa osittain myös muiden opetusryhmien yhteydessä, mikä määrittellään JOPO-oppilaan oppimissuunnitelmassa. Opetuksessa painotetaan opetussuunnitelman keskeisimpiä sisältöjä toiminnallisista ja osallistavista menetelmistä oppilaan henkilökohtaiset vahvuudet huomioon ottaen.

Oppilaat valitaan joustavan perusopetuksen ryhmään hakemusten ja oppilashaastattelun perusteella. Valinnassa painotetaan oppilaan valmiutta sitoutua säännölliseen koulunkäyntiin ja tavoitteelliseen koulutyöhön sekä kykyä suoriutua työpaikkaopiskelujaksoista. Lisäksi huomioidaan positiivinen asenne ja motivaatio.

Joustavan perusopetuksen toimintaa suunnittelee ja ohjaa JOPO-tiimi, johon kuuluvat rehtori ja JOPO-toimintaan osallistuvat opettajat. Toiminnassa huomioidaan opinto-ohjaus ja oppimisen tuki. Työpaikkaopiskelujaksoista tehdään työpaikan ja sen vastuhenkilön kanssa kirjallinen sopimus, jossa eritellään osapuolten vastuut ja velvoitteet.

5.4.5 Opetus erityisissä tilanteissa

5.5 Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

Koulupäivästä pyritään tekemään kokonaisuus, jolla vahvistetaan oppilaan kokemusta hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä. Yhteistyö sidosryhmien kanssa (esim. oppilaskunnat, lastensuojelu, nuorisotoimi, kouluterveydenhuolto, kuraattoripalvelut, vanhempainyhdistys, seurakunnat, järjestöt, yritykset) tukee oppilaiden oppimista, kehittymistä ja hyvinvointia. Yhteistyöstä voidaan tehdä kirjallisia sopimuksia osapuolten välillä.

Kerhotoiminta

Kerhotoiminta ja koulun kirjastotoiminta sekä yhteistyö kulttuuri- ja liikuntatoimen kanssa tukevat koulun kasvatus- ja opetustyötä. Kerhotoimintaa voidaan järjestää koulun omana toimintana sekä kahden tai useamman koulun yhteistyönä hyödyntäen myös sidosryhmien osaamista. Kerhotoiminta voi olla koko lukuvuoden kestäväää tai lyhytjaksoista toimintaa. Lapuan kulttuuriopetussuunnitelman, KulttuuriPaukun, toteuttaminen mahdollistaa oppilaille monipuolisen tutustumisen paikallisen kulttuurin suomiin mahdollisuuksiin luovaan toimintaan, aktiiviseen harrastamiseen ja itsensä toteuttamiseen. Liikuntatoimen kanssa tehtävän yhteistyön tavoitteena on kannustaa oppilaita elinikäiseen liikkumiseen ja omasta terveydestä huolehtimiseen. Tutustuminen eri liikuntamuotoihin ja –paikkoihin sekä liikuntaseuroihin luo mahdollisuuden oman liikuntalajin löytymiseen.

Kouluruokailu

Lapuan kouluissa tarjotaan jokaisena koulupäivänä maksuton ateria, joka valmistetaan joko koulun omassa keittiössä tai keskuskeittiöllä. Koulujen ruokailun suunnittelun pohjana ovat valtakunnalliset ravitsemussuosittukset sekä kouluruokasuositus. Kouluruokailun toteutuksen tavoitteena on kestävä kehityksen toteutuminen. Terveysten tai sairauten liittyvistä tarpeista toimitetaan ruokailusta vastaavalle henkilöstölle lääkärintodistus selkeine ohjeineen, joiden mukaisesti erityisruokavaliot toteutetaan. Eettisiä ravitsemukseen liittyviä tarpeita toteutetaan soveltaen.

Tarkoituksenmukaisesti järjestetty, ohjattu ja kiireetön ruokailu on tärkeä osa hyvää koulupäivää. Yhdessä luotu, viihtyisä ruokailuhetki lisää kaikkien hyvinvointia.

Ruoka- ja tapakasvatus voidaan liittää osaksi erilaisia oppimiskokonaisuuksia ja oppilaille luodaan mahdollisuuksia vaikuttaa ruokailun ja ruokailuhetken suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin esim. oppilaskunnan toiminnan kautta. Kouluruokailuun osallistumista sekä ruoan ja ruokailutilanteen laatua seurataan ja arvioidaan sekä opetushenkilöstön että ruokailusta vastaavan henkilöstön toimesta osana yhteisöllistä oppilashuoltoa.

Välitunnit

Koulupäivä suunnitellaan ja toteutetaan niin, että oppimisen ja kasvamisen kannalta syntyy tarkoituksenmukaisia ja toiminnallisia kokonaisuuksia. Välitunnit ovat ohjattuja/valvottuja ja niiden aikana pyritään lisäämään liikuntaa koulupäivään. Aktiivinen tekeminen sekä onnistumisen ja ilon kokeminen ovat keskeisiä koulupäivän tekijöitä. Oppivassa yhteisössä kaikki toimijat ovat mukana suunnittelemassa, toteuttamassa sekä arvioimassa toimintaa. Jokainen jäsen on myös vastuussa tavoitteiden toteutumisesta.

Koulumatkat ja -kuljetukset

Koulumatkat ovat oiva mahdollisuus lisätä liikuntaa koulupäivään. Yhteistyössä huoltajien kanssa koulu kannustaa oppilaita kulkemaan koulumatkat terveystä ja kuntoa edistävällä tavalla. Perusopetuslaki ja Lapuan kaupunginvaltuusto määrittelevät lapualaisten oppilaiden koulumatkojen pituudet ja Lapuan sivistyslautakunta muut perusteet, joiden mukaan oppilaille järjestetään tarvittaessa maksuton koulukuljetus. Koulun rehtori vastaa odotusaikojen valvontaan ja ohjattuun toimintaan liittyvistä menettelytavoista.

Aamu- ja iltapäivätoimintaa varten on tehty oma suunnitelma. Kerhotoiminta, koulukirjastotoiminta, kouluruokailu, välituntitoiminta, koulun päivänavaukset, juhlat, retket, opintokäynnit, leirikoulut, koulumatkat ja kuljetukset täsmennetään koulukohtaisissa vuosisuunnitelmissa.

6 Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa

6.2 Arvioinnin yleiset periaatteet

Arvioinnilla on kaksi tehtävää. Tavoitteena on yhtäältä ohjata ja kannustaa oppilaan opiskelua sekä toisaalta määrittää, missä määrin oppilas on suorittanut opetussuunnitelman tavoitteet. Arviointi kohdistuu oppimiseen, osaamiseen, työskentelyyn sekä käyttäytymiseen. Arvioinnin tavoitteet on tehtävä sekä oppilaalle että koteihin selväksi. Kodin on myös saatava riittävästi seurantatietoa opintojen etenemisestä lukuvuoden aikana.

Väli- ja lukuvuosiarviointi toteutetaan Lapuan kouluissa seuraavasti (välitodistus tarkoittaa perinteistä "jouluarviointia" ja lukuvuositolodistus keväällä annettavaa arviointia):

Välitodistuksen vuosiluokilla 1-4 korvaa arviointikeskustelu

- läsnä oppilas, opettaja ja huoltaja
- kaikkia osallistuvia kuullaan
- marras-tammikuun aikana, viikkoon 5 mennessä

Käyty arviointikeskustelu kirjataan yhteistyössä ja arkistoidaan koululle.

Lukuvuositolodistus vuosiluokilla 1-3

- sanallinen arviointi
- kaikki aineet arvioidaan hyväksyty/hylätty
- äidinkieli ja matematiikka arvioidaan sanallisesti tarkemmin todistuksen liitteenä
- käyttäytymisestä tehdään sanallinen arvio todistuksen liitteenä

Lukuvuositodistus vuosiluokalla 4

- kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeroilla
- valinnaiset aineet arvioidaan hyväksyty/hylätty

Välitodistus ja lukuvuositodistus vuosiluokilla 5-6

- kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeroilla
- valinnaiset aineet arvioidaan hyväksyty/hylätty
- lisäksi vanhempaintapaamisissa käsitellään oppilaan arviointiin liittyviä asioita

Välitodistus vuosiluokilla 7-8

- väliarviointiin kuuluvat oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeroilla

Lukuvuositodistus vuosiluokilla 7-8

- kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet ja käyttäytyminen arvioidaan numeroilla
- lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi sisältää tiedon siitä, miten oppilas on saavuttanut vuosiluokkaistetut tavoitteet kaikissa opiskelemissään aineissa
- päättyvät oppiaineet; musiikki, kuvataide, käsityö ja kotitalous; arvioidaan päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti
- päättyvä yrittäjämäinen toimintatapa arvioidaan hyväksyty/hylätty
- oppimäärältään alle 2 vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan hyväksyty/hylätty
 - o alle 2 vuosiviikkotuntia käsittäviin, kesken jääneisiin valinnaisaineisiin merkitään 'osallistunut'
- lisäksi vanhempaintapaamisissa käsitellään oppilaan arviointiin liittyviä asioita

Välitodistus 9. vuosiluokalla

- väliarviointiin kuuluvat oppiaineet numeroilla
- käyttäytymisen arviointi annetaan liitteenä
- jatko-opintoihin hakeutumista varten annettavassa välitodistuksessa käyttäytymistä ei arvioida

Päättöarviointi

- kaikki oppilaan opiskelemat oppiaineet arvioidaan opetussuunnitelman päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti
- käyttäytymisen arviointi annetaan liitteenä (ei merkitä todistukseen)
- oppimäärältään alle 2 vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan hyväksyty/hylätty
 - o alle 2 vuosiviikkotuntia käsittäviin, kesken jääneisiin valinnaisaineisiin merkitään 'osallistunut'
- lisäksi vanhempaintapaamisissa käsitellään oppilaan arviointiin liittyviä asioita

Arviointikulttuurin kehittäminen on osa jokapäiväistä toimintaa. Sitä kehitetään yhdessä oppilaiden, huoltajien ja opettajakollegoiden kanssa. Erilaisten arviointimenetelmien käyttöä ja yhtenäisen arviointikulttuurin muodostumista käsitellään palautekeskusteluissa, vanhempainilloissa ja – tapaamisissa sekä kehityskeskusteluissa.

Itsearviointia ja vertaisarviointia tehdään monipuolisesti niin, että se kohdistuu sekä lyhyisiin että pitempiin oppimisjaksoihin tai –kokonaisuuksiin. Arviointi pitää sisällään sekä osaamista että työskentelyä. Maakunnallisesti painotettavat oppilaiden osallisuus ja yrittäjämäinen toimintatapa otetaan osaksi itse- ja vertaisarviointia. Osa itse- ja vertaisarvioinnista dokumentoidaan.

7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

7.1 Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen linjaukset Lapualla noudattavat maakunnallisia linjauksia. Tarkemmat kuntakohtaiset määrittelyt ja käytänteet (vuosikello, nivelvaiheiden yhteistyö) löytyvät Tuen käsikirjasta. Käsikirja tarkistetaan säännöllisesti ja päivitetään tarvittaessa. **Päivittämisestä vastaa erityisopettajien verkosto.** Oppimisen ja koulunkäynnin tukeen liittyvät hallinnolliset päätökset tehdään voimassa olevan johtosäännön mukaisesti.

Tarvittavia tukimuotoja toteutetaan oppilaan yksilölliset tarpeet huomioiden. **Oppimisen ja koulunkäynnin tukea antavat kaikki opettajat sekä koulunkäynninohjaajat ja kouluvalmentajat. Oppimisen ja koulunkäynnin tukea voidaan täydentää opiskeluhuollon palveluilla sekä muilla täydentävillä palveluilla, kuten terapiat ja lapsi- ja perhepalvelut.** Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot ovat saatavilla kaikilla kouluilla tarvittaessa.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuesta tiedotetaan yleisesti kaikkia huoltajia perusopetuksen sivuilla. Rehtori vastaa tiedotuksesta oman koulunsa osalta, jotta huoltajat ovat tietoisia oppimisen ja koulunkäynnin tuen käytänteistä.

Huoltajia informoidaan koulun käyttämistä menetelmistä, yhteistyötahoista ja muista käytänteistä.

Rehtori on kokonaisvastuussa oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämisestä omalla koulullaan. Jokaisella opettajalla on vastuu omalta osaltaan oppilaan tukitoimien suunnittelemisessa, järjestämisessä ja arvioinnissa. Alakoulussa oppilaan vastuupettajana toimii se opettaja, joka opettaa oppilasta eniten. Yläkoulussa vastuupettajana toimii luokanvalvoja. Kouluilla hyödynnetään moniammatillista yhteistyötä ja toteutetaan yhteistoimintaa myös opettajien kesken esim. tukiopetus yhteistyössä, jolloin vastuu jaetaan opettajien kesken.

7.1.1 Ohjaus tuen aikana

Oppilaan ohjaus alakoulussa kuuluu kaikille luokanopettajille sekä muille kouluyhteisön aikuisille. Kunkin toimijan rooli määräytyy ammattikunnan mukaisesti. Esimerkiksi erityisopettajalla, kuraattorilla, siistijällä ja ruuanjakajalla on oma roolinsa oppilaan ohjaamisessa. Yläkoulussa oppilaanohjaus on **lisäksi** oma oppiaineensa, josta vastuussa ovat oppilaanohjaajat. Oppituntien lisäksi oppilaanohjaaja motivoi oppilaita koulunkäyntiin kokonaisuutena sekä järjestää työelämään tutustumisen (TETin). Aineenopettajalla on olennainen rooli oman oppiaineensa opiskeluun ohjaamisessa. Peruskoulussa varhainen puuttuminen, systemaattinen seulonta sekä nivelvaiheiden huomioiminen ovat osa ohjausta.

8 Opiskeluhoolto

Lapuan perusopetuksen kouluissa noudatetaan yhteistä opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmaa. Opiskeluhooltosuunnitelma on luettavissa kaupungin nettisivustolla.

10 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä

Oppilaiden kieli, kielelliset valmiudet ja kulttuuri otetaan huomioon koulun toimintakulttuurin mukaisesti. Oppilaiden kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan koulun toimintakulttuuriin sopivalla tavalla.

Valmistavan opetuksen oppilaita lukuun ottamatta eri kieli- ja kulttuuriryhmiin kuuluvat oppilaat opiskelevat omassa lähikoulussaan. Suomi toisena kielenä -opetusta järjestetään kaikilla kouluilla. Eri kieli- ja kulttuuriryhmään kuuluvan yksittäisen oppilaan opetuksen järjestäminen kirjataan hänelle laadittavaan oppimissuunnitelmaan.

Oppilaan ja hänen huoltajiensa tietämystä oman kieli- ja kulttuurialueensa luonnosta, elämäntavoista, kielistä ja kulttuureista hyödynnetään opetuksessa mahdollisuuksien mukaan. **Tulkkia käytetään aina tarvittaessa.**

13 Valinnaisuus perusopetuksessa

13.1 Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

Lapuan alakouluissa taide- ja taitoaineiden valinnainen (T&T) vuosiviikkotunti on sidottu liikuntaan vuosiluokilla 4, 5 ja 6. Opetus järjestetään ko. vuosiluokkien maakunnallisen liikunnan opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä syventäen.

Lapuan yläkoululla taide- ja taitoaineiden valinnaisuuden toteutus on yhdistelmä opetuksen järjestäjän osoittamaa opetusta ja oppilaan valintaa.

Lapuan yläkoulussa 8. vuosiluokalla yksi vuosiviikkotunti on sidottu käsityön opetukseen, joka toteutetaan maakunnallisen käsityön opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä syventäen. Muut taide- ja taitoaineisiin osoitetut neljä vuosiviikkotuntia ovat oppilaan valintaa. 8. vuosiluokalla on kaksi vuosiviikkotuntia ja 9. vuosiluokalla kaksi vuosiviikkotuntia.

13.2 Valinnaiset aineet

Lapuan alakouluille on yhteisesti laadittu valinnaisten aineiden tarjotin, johon on kirjattu tarjottavien valinnaisten aineiden nimet, tavoitteet, sisällöt, laajuudet, arviointi sekä vuosiluokat, joille niitä tarjotaan. Lapuan yläkoululla on oma valinnaisten aineiden tarjotin. Valinnaisaineita tarjotaan maakunnallisen tuntijaon perusteella vuosiluokilla 4,5,6,8 ja 9. Lukuvuosisuunnitelmiin kirjataan myös oppimisympäristöt, työtavat sekä tuki ja ohjaus. Kaikissa tarjottavissa valinnaisissa aineissa on mukana yrittäjämäisen toiminnan elementtejä. Niissä otetaan huomioon myös oppilaiden osallisuus.

Tarjottimelta koulut valitsevat yhteistyössä oppilaiden kanssa kunakin vuonna tarjottavat valinnaiset aineet. Valinnaisten aineiden tarjotinta voidaan täydentää ja myös oppilaat voivat osallistua valinnaisten aineiden suunnitteluun.

Oppilaat tekevät valintansa joko lukuvuodeksi kerrallaan tai joidenkin valintojen kohdalla kahdeksi lukuvuodeksi. Valinnat toteutetaan vuosittain helmi-maaliskuussa. Opetusryhmän koko pidetään tarkoituksenmukaisena valinnaisen aineen luonne huomioiden. Koulut voivat toteuttaa valinnaisia aineita tuntiresurssin suomien mahdollisuuksien rajoissa kuitenkin niin, että oppilailla säilyy todellinen mahdollisuus tehdä valintoja. **Valinnaisia aineita**

voidaan opiskella vuosiluokittain tai yhdistetyissä ryhmissä yhden tai kahden vuosiviikkotunnin kokonaisuuksina läpi kouluvuoden tai jaksottaen.

13.3 Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät

Lapuaalla vapaaehtoiset ja valinnaiset kieliopinnot ovat osa valinnaisia aineita (VAL).